

az országra kényszerítették. A sajtó is hamarosan megfelejtkezett ezekről a „beesületes, hazafias tüntetökről“... akik február 6-án még „megmentették a hazát“. A hosszabb-rövidebb tiltakozó sztrájkok naponta ismétlődnek. A kormány fenyeget, rendeletet dolgoz ki a személyi szabadság rendszabályozásáról. A sajtó egy része vadul támad, másrésze szépszóval próbálkozik. A reformista szervezetek viszont megint csak a társadalmi békét hirdetik. Nincs többé megállás: a politikai helyzet rohamos tempóban fejlődik.

Érdekes megfigyelni, hogy a fasiszta elnevezés ellen milyen állhatatosan tiltakoznak — a fasiszták. Paul Deprade fejtegetéseiben akármennyire igyekeznek takargatni a fasiszta karaktert, mégis kiérzik rajta: „Az utóbbi idők tapasztalatai azt mutatják, hogy jelenleg egy új erő alakult ki: ez a közakarát, mely az eddigi módszer gyökeres változását követeli... Ehhez nem szükséges adoptálni az orosz, német vagy olasz módszert: de hasonló eredményre kell jutnunk — francia módszerrel“. — S ha az olvasó megtévesztésül össze is keveri az orosz, német és olasz módszert, világos a szándéka: „Van-nak Franciaországban emberek, akik nagy szolgálatakat tettek a köztársaságnak... ezeknek az irányításával a nemzet egységesen egyetért.“ Persze Tardieu-re gondol. (La Grande Revue).

Nem kétséges a neo-szocialisták magatartása sem. A mozgalom kialakulását ismertette megirtuk, hogy a neo-szocialisták útja egyenesen a fasizmushoz vezet. Alfred Fabre-Luce „A neok-órája“ című cikkében most szögezi le: „A neok, a múlt nyáron, sok franciában reményt keltettek... A február 6-i tüntetők s a meok között, öntudatlanul, testvériség jött létre... A neok alkalmazkodtak a nemzeti érdekekhez.“ „Miről van szó tulajdonképpen?“ — kérdi Alfred Fabre-Luce. „Bevezetni Franciaországba a fasiszta gazdálkodási rendszert... s hogy ennek a változásnak vezetői legyenek... (Pamphlet).

S azoknak, akik még kérdezik, hogy győz-e majd a fasizmus Franciaországban Bertrand Gijbert válaszol: „A profit megmentése céljából... a polgárságnak erős államra van szüksége. S ez az erős állam — a fasizmus. A fasizmus legfontosabb társadalmi bázisa a kispolgárság és a kisparasztság, akiket legjobban sújt a válság. A monopol tőke ezeket mindenükből kifosztotta s ezért „antikapitalisták“, de ugyanekkor tiltakoznak elproletárizálódásuk ellen és megakarják tartani helyzetüket, ezért antimarxisták.“ „Mellettük ott látjuk a kitagadottak és kétségbeesett csoportját... Minél mélyebb a válság, annál jobban behatol a fasizmus a többi társadalmi rétegekbe. Először a tisztviselőket és a munkanélkülieket fogja megnyerni.“ Végül azoknak, akik azt tartják, hogy Franciaországban lehetetlen a fasizmus: „A fasizmus talaja a kispolgárság. S Franciaországban éppen ez a társadalmi réteg a legnagyobb“... — „A helyzet kulesa úgy Franciaországban mint a többi országokban a másik arcvonal kezében van.“ (M a s s e s).

(Paris)

Loeffler A.

FASISZTA NEOREALIZMUS

Az olasz fasizmus új fázis előtt áll. Míg az idősebb generáció a fasizmust a család, az Egyház, az állam és a magántulajdon hűségese támaszának vette, addig a fiatalok, akik már ezekben az ideálokban nem hisznek és a heroizmusra sem adnak sokat s a fasiszta rendszer és a mai társadalom válságát érzik, „új utakat keresnek.“ Az utóbbi hónapokban több új olasz folyóirat indult; s majd mindegyik olvasóhoz intézett körkérdésekkel kezdte. Az egyik pl. a legnevesebb olasz intellektuálisokat aposztrofálva feltette a kérdést: „I. Mindegyik új generáció ellentétbe kerül az öt megelőző generációval? Lehet az új

generációival kapcsolatosan arról beszélni, hogy ez az ellentét több, mint a szokásos és ismert, azaz határozott szakítás az előbbiekkal? 2. Lát-e az új nemzedék szellemi magatartásában olyan határozott vonást, mely egy új kultúra és élet jelei lehetnek? 3. Miben látja egy teljes szellemi megifjodás magvát?" (SAGGIATORE). A beérkezett válaszok közül a legjellemzőbb Marinettié: "... Miután megérez- tük a szabadság eszméjének kikerülhetetlen dekadenciáját, alárendel- tük azt a haza eszméjének. Militarizáltuk a művészetet és irodalmat, azáltal, hogy leépítettük a festészetben a verizmust s a láthatatlan plasztikus és szintetikus kifejezését tanítottuk." (Marinetti a háború előtt a szocialistákkal és anarchistákkal kokettált. Ma így beszél.) „A futurizmus, a fasizmus előfutárja 23 évvel ezelőtt azért kezdött, hogy erkölcsi vallását az alkotó és dinamikus szabadság felett álló Itália lényegévé tegye. A támadásra kész férfias erényt, a veszély szeretetét, a meglepő újdonságot s az eredetiséget tanította. A futurizmus azonban nem pihent meg elvitathatatlan baberein... Ujabb eszmékkel teli programot, melynek lényege a kollektív érzés, ajándékozott röviddel ezután a világ avantgardistáinak és futuristái- nak... Piscatomak, a futurista diszlettervezőnek, (? szerk.) akj azt állítja, hogy nem azt a politikai programot követjük, amit 23 évvel ezelőtt hirdettünk, azt üzenem, hogy a futurizmus volt az in- terventista Itália lelke már 23 évvel ezelőtt s mint ilyen forradalmi mozgalom, határozott és különleges feladattal... Ma a győztes fasiz- mus a feltétlen politikai fegyelmet követeli, a futurizmus pedig a be- láthatatlan szabadságot alkotásai számára, ezért egészítik ki egy- mást harmónikusan... Olaszországban csak mi tekintünk a magasba.“

A CRITICA FASCISTA a következőket írja: „Saját akarunk tu- data azt jelenti, hogy tisztában kell lennünk azzal, amit akarunk; vi- szont nem tudhatjuk, hogy mit akarunk, anélkül, hogy ne tudjuk, hogy mit is lehet...“ Ez az idézet kiindulógondolata egy tanulmánynak, mely az ifjúság jogaival és kötelességével foglalkozik. Ugyanakkor a SAGGIATORE: „A realista nevelés érdekében“ címen élesen ki kel az idealista filozófia ellen; és pedig: „A német imperializmustól a li- beralizmusig, a demokráciától a kommunizmusig az idealizmus min- dent igazolt; azonban semmit sem alkotott. Fontos az, hogy elhagy- juk ezt a terméketlen utat... és forduljunk a valóság felé, hogy meg- határozzuk azokat a konkrét kifejezéseket, amiket ma... a valóság- ban individuumnak és államnak nevezünk.“ „A mai gazdasági hely- zet arra vezeti a népeket, hogy belső szervezeteiket átvizsgálják és új értékeket emeljenek, hogy vágyaikat fegyelmezhesék ezek által. A régi pártok letűnése és dekadenciája, melyeknek alapját a szociális elhajlásból keletkező eszmék képezték, azt bizonyítják, hogy a világ változóban van és ezek az újítások nem elvont eszmék következmé- nyei, hanem gyakorlati szükségességből születtek. Többen megjegyyez- ték, hogy a gazdasági tényezőnek ennyi jelentőséget tulajdonítva, nem a történelmi materializmust követeljük-e? Ezek azonban nem vették észre, hogy... mennyire ügyelünk arra, hogy a gazdaságot ne- csak mint valóságot fogjuk fel, mint ahogy arra is ügyelünk, hogy a tudományt és a pszichológiát ne annak az abszolút bázisnak ve- gyük, melynek segítségével valóságunkat interpretálni tudánk.“ — De beszél ez a cikk egyébről is. Elmondja, hogy a társadalmi újítás „azoknak a lelkével él, akiknek igen tág és határozatlan a tervük a világ arcának megváltoztatására s nem ügyelnek arra, hogy mi is a világ...“ Majd pedig így folytatja: „Az idealista filozófusok... nem azt nézik, hogy mi a valóság, hanem azt, hogy hol az eszme. Még je- lentős eszelekedetet is semmibe vesznek, csak azért mert véletlenül hiányzanak azokból az ő eszméik.“